

Rahime ERBAŞ

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

**TÜRK HUKUKUNDA VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA
SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ
SUÇU BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ**

İSTANBUL ARŞİVİ

İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	VII
YAZARIN ÖNSÖZÜ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SIR SAKLAMA VE SUÇU BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARI KAVRAMI	3
A. Hekim	3
B. Eczacı.....	6
C. Hemşire	7
D. Ebe	10
E. Sağlık Hizmeti Veren Diğer Kişiler.....	11
II. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	13
A. Sır ve Meslek Sırrı Kavramları	13

B. Sağlık Mesleği Mensupları Bakımından Meslek Sırrının Kapsamı	15
C. Sır Saklama Yükümlülüğünün Tarihi Gelişimi	19
III. MESLEK SIRRINI SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN HUKUKİ ESASI.....	23
A. Sözleşme Görüşü.....	26
B. Kamu Düzeni Görüşü	27
C. Karma Görüş	28
IV. MESLEK SIRRININ KORUNMASI.....	28
A. Anayasa Hukuku Yönünden Korunması.....	29
B. Ceza Hukuku Yönünden Korunması	31
C. Özel Hukuk Yönünden Korunması	37
D. İdare Hukuku Yönünden Korunması.....	39
V. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İSTİSNALARI.....	40
A. Kamu Sağlığı	40
B. Suç Bildirimi.....	42
C. Zorunluluk Hali.....	43
D. Hastanın Rızası.....	45
E. Doğum ve Ölüm Olaylarının Bildirilmesi	45

İkinci Bölüm

SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUK

I. SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARI BAKIMINDAN SUÇU BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER.....	47
A. Genel Olarak.....	47
B. Destekleyici Görüşler.....	48

1. Barış Esasına Dayalı Bir Hukuk Toplumunda Yaşama Hakkı.....	49
2. Suçluların Cezalandırılmasını Devletten İsteme Hakkı.....	50
3. Suçla ve Suçlulukla Mücadele.....	51
4. Çocukların ve Yaşlıların İstismarının ve İhmalinin Engellenmesi.....	53
5. Aile İçi Şiddet ile Mücadele.....	55
6. İşkencenin, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamelelerin Engellenmesi	56
7. Terör Faaliyetleri Kapsamında İşlenen Suçların Engellenmesi.....	59
C. Karşıt Görüşler.....	60
1. Hekimlik Mesleğinin Etik Değerleri ile İlişkisi.....	60
2. Özel Hayatın Gizliliğinin İhlal Edilmesi	61
3. Suç İhbarının Mağdur ve Fail Üzerindeki Muhtemel Olumsuz Etkileri	65
4. Tanıklıktan Çekinme Hakkı İle İlişkisi.....	67
5. Bildirim Yükümlülüğünün Şikâyetle Bağlı Suçların Varoluş Amacına Aykırılık Taşımaları	71
6. Sağlık Mesleği Mensuplarına Mesleki Faaliyetlerinin Yanı Sıra Ayrıca Bir Görev Yüklendiği Tezi	73
II. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DURUM.....	74
A. Sağlık Mesleği Mensuplarının Bildirmesi Gereken Suça İlişkin Ayrım Yapan Hukuk Sistemleri	75
1. Belirli Ağırılıktaki Suçlar Arasında Ayrım Yapılması	76
2. Suçun Şikâyetle Tabi Olup Olmamasına Göre Ayrım Yapan Hukuk Sistemleri	80
3. Planlanan, İşlenmekte Olan veya İşlenmiş Olan Suça Göre Ayrımı.....	80
a. Planlanan Suçların Bildirilmesi	81
b. İşlenmiş veya İşlenmekte Olan Suçların Bildirilmesi.....	83
4. Suçun Mağdurunun Niteliğine Göre Yapılan Ayrım.....	85

a. Çocuk İstismarı ve İhmali Kapsamında İşlenen Suçlar ...	85
b. Yaşlıların ve Kendini İdare Edemeyecek Durumdaki Kişilerin İstismarı ve İhmali Kapsamında İşlenen Suçlar	96
c. Aile İçi Şiddet Kapsamında İşlenen Suçlar	99
5. Belirtinin Nedenine Göre Yapılan Ayrım	102
B. Bildirilmesi Gereken Suçta Herhangi Bir Ayrım Yapılmaması.	105
C. Bildirim Yükümlülüğü Öngörülen Sağlık Mesleği Mensupları	106
1. Sağlık Mesleği Mensuplarının Sınırlı Sayıda Öngörülmesi	106
2. Sağlık Mesleği Mensuplarının Örnek Kabilinden Öngörülmesi	107
D. Bildirim Yükümlülüğünün Düzenlendiği Kanunlar	108
1. Ceza Kanunları	108
2. Ceza Muhakemesi Kanunları	109
3. Mesleğe İlişkin Düzenlemeler	110
E. Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmesinin Meslek Sırrını İfşa Suçunun Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Ele Alınması	110
F. Anglo- Sakson Hukuk Sistemleri ile Kıta Avrupası Hukuk Sistemleri Arasındaki Farklılıkların Değerlendirilmesi	117

Üçüncü Bölüm

TÜRK HUKUKUNDA SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRMEMESİ SUÇU

I. GENEL OLARAK	123
II. KORUNAN HUKUKİ DEĞER	124
III. SUÇUN UNSURLARI	127
A. Maddi Unsurlar	127
1. Suçun Konusu	127

a. Görevini Yaptığı Sırada Olma	129
b. İşlenmiş veya İşlenmekte Olan Suçlar	132
c. Belirti Kavramı	137
2. Fiil: Yetkili Makamlara Bildirmemek veya Bu Hususta Gecikme Göstermek	142
3. Fail	146
4. Mağdur	153
B. Manevi Unsur	154
C. Hukuka Aykırılık Unsuru	156
1. Meslek Sırrı ile Suçu Bildirmeme Suçu Arasındaki İlişki	157
2. Nemo Tenetur İlkesi	162
3. Tanıklıktan Çekinme Hakkı	166
IV. KUSURLULUK	170
A. Beklenebilirlik	171
B. Zorunluluk Hali	172
C. Cebir-Tehdit	174
D. Kusurluluğu Etkileyen Hata Halleri	176
V. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ	178
A. Teşebbüs	178
B. İştirak	179
C. İçtima	180
VI. YAPTIRIM VE KOVUŞTURMA	188
SONUÇ	189
KAYNAKÇA	195